

החיסכון הפנסיוני – מגמות אתגרים ושאלות

**המרכז לפנסיה, ביטוח ואוריינות פיננסית
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב**

**ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל
20 בנובמבר, 2014**

המגמות הדמוגרפיות

1

מגמות בחסכון הפנסיוני

2

שאלות ואתגרים למדיניות ולמחקר

3

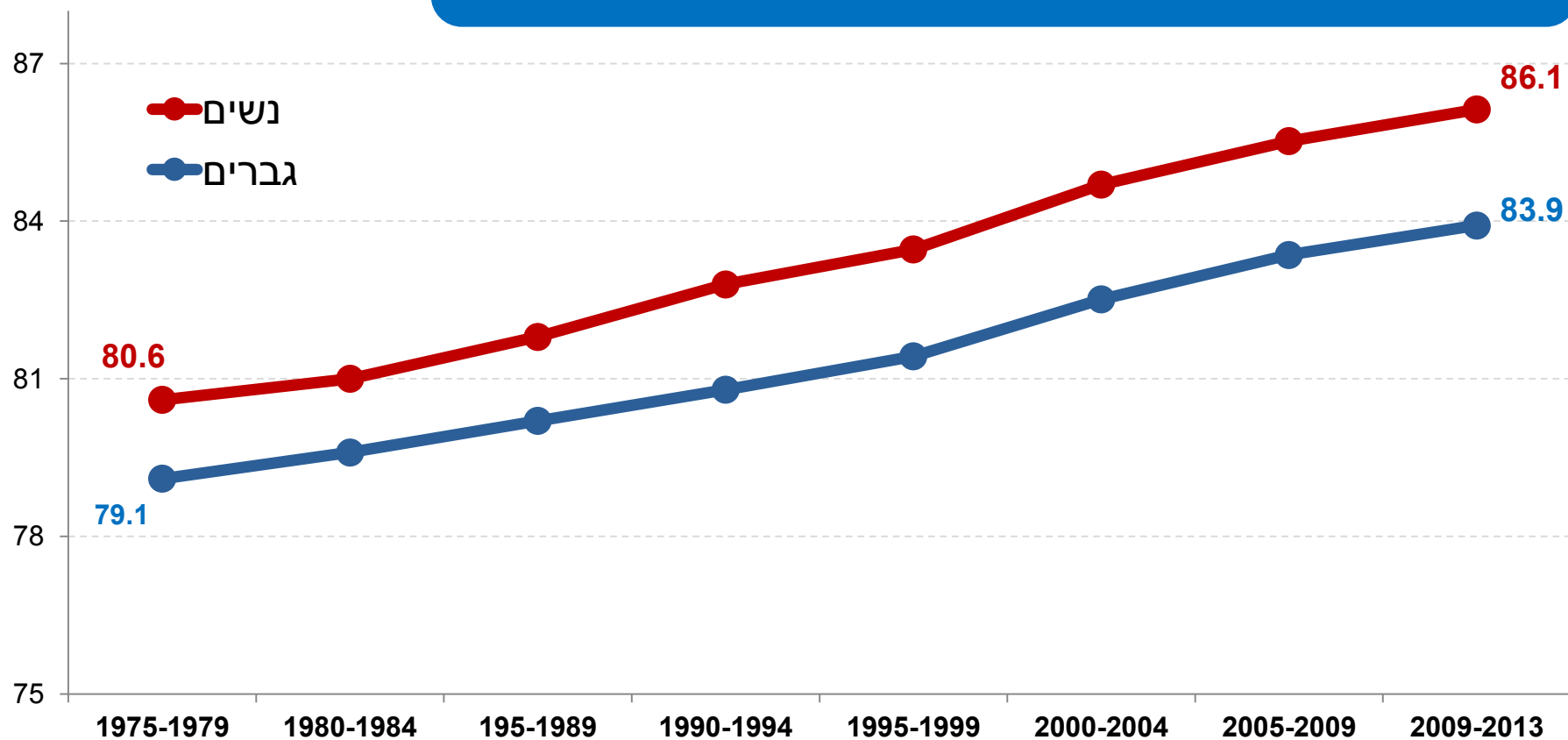

המגמות הצפויות בדמוגרפיה

תוחלת החיים בגילאי 65

גברים צפויים לחיות בממוצע 17 שנים לאחר פרישתם (גיל 67),
נשים צפויות לחיות בממוצע 24 שנים לאחר פרישתן (גיל 62)

שנים

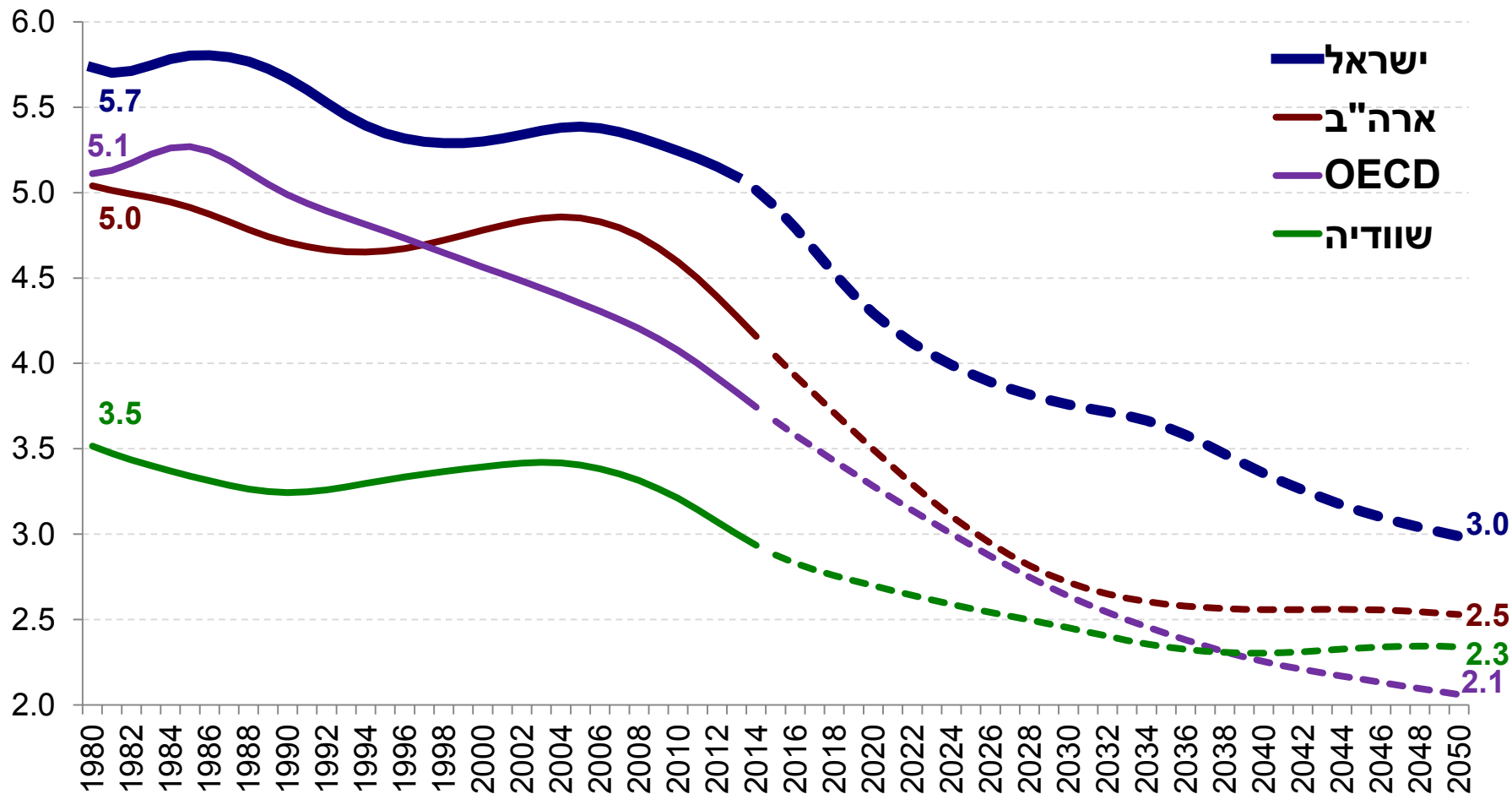

*החל משנת 2009 לוח התמותה מחושב משיעורים סגוליים עד גיל 94, בשנים הקודמות הלוח חושב ע"ס שיעורים סגוליים עד גיל 84.

מספר האנשים בגילאי העבודה על כל קשיש יורד בחדות

יחס אוכלוסייה בגיל העבודה לאוכלוסייה המבוגרת
 אוכ' גילאי 20 עד 64 חלקי אוכ' גילאי 65 ומעלה

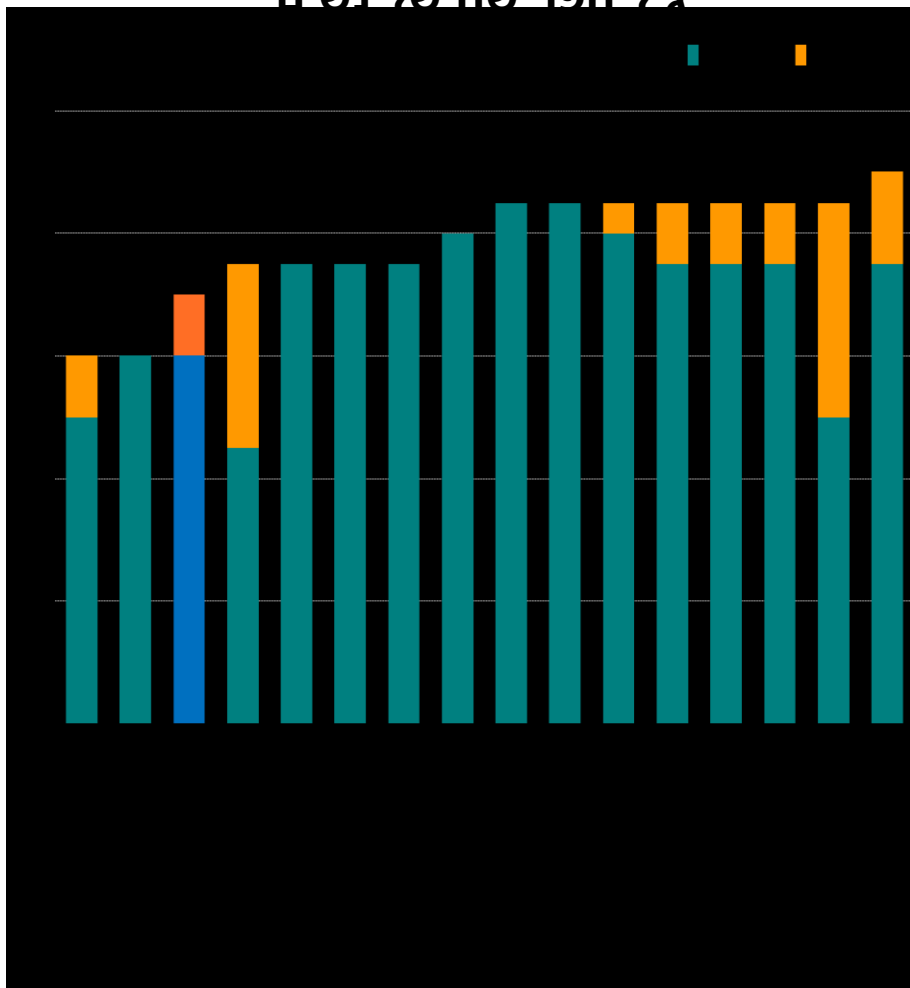

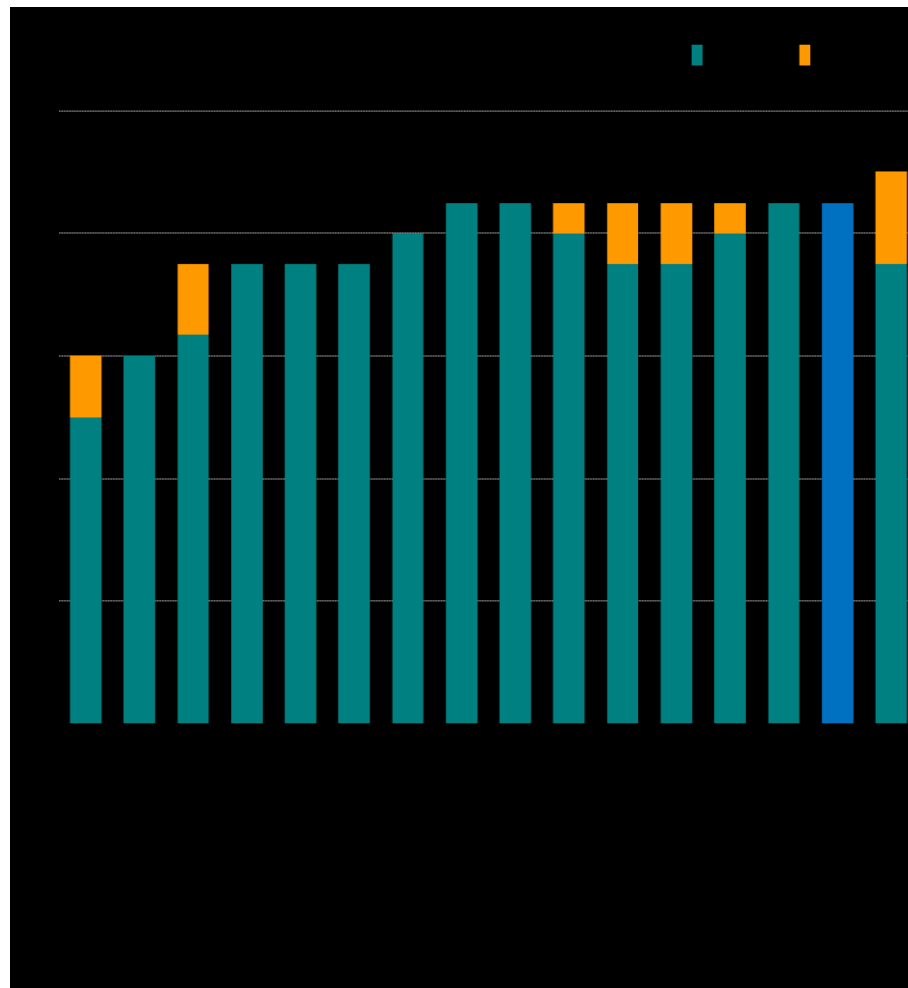
גיל הפרישה של גברים דומה למקובל במדינות ה-OECD, גיל הפרישה של נשים נמוך – גם לאחר העלאתו המתוכננת ל-64

גיל הפרישה של נשים וגברים בישראל ובמדינות ה-OECD

גיל הפרישה של נשים

גיל הפרישה של גברים

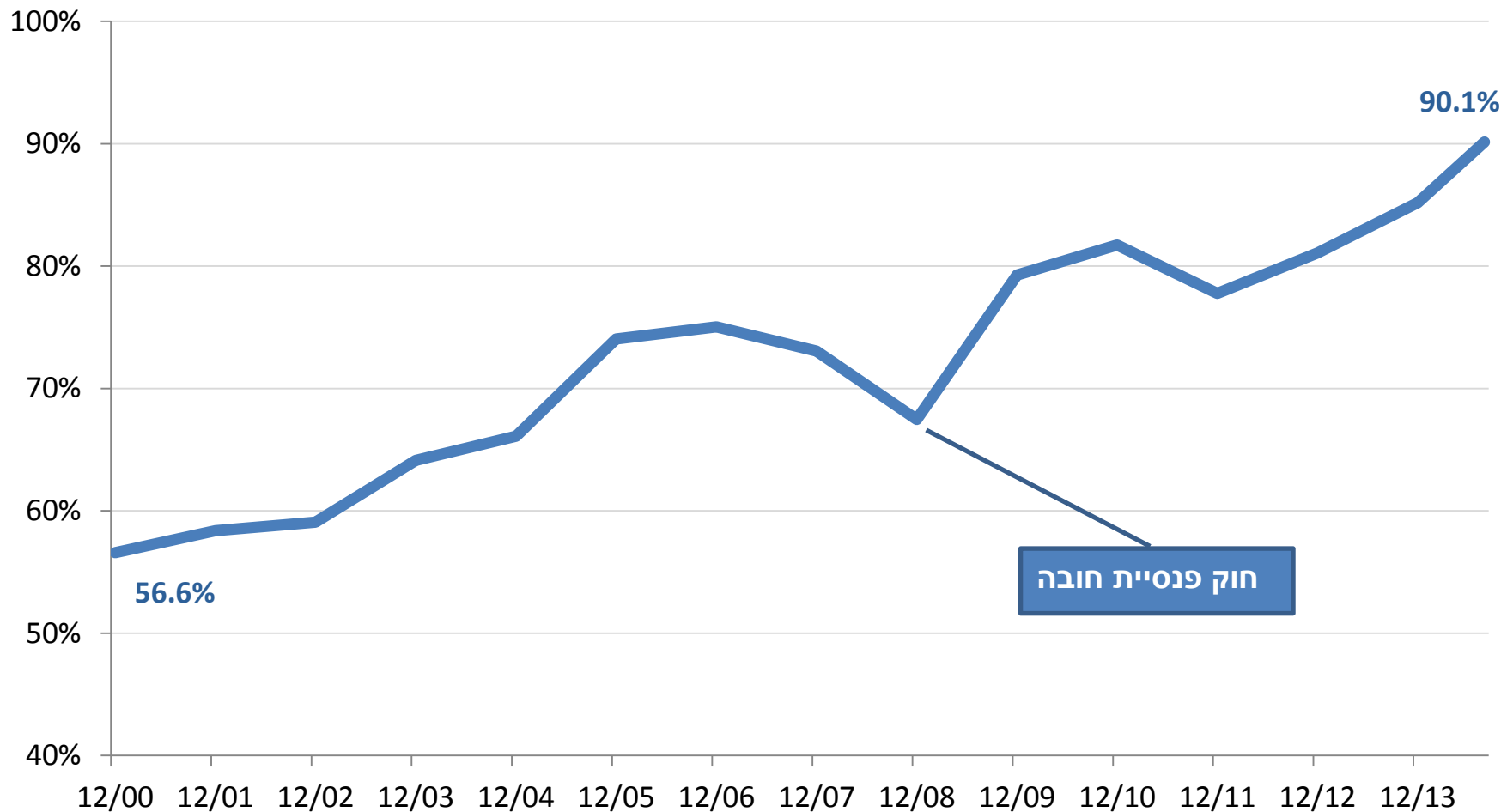

מגמות בחסכון הפנסיוני

התפתחות הנכסים המנוהלים על ידי גופי החיסכון לטווח ארוך*

% מהתוצר, 2014-2000, בנטרול כספי הסיוע לקרנות הפנסיה הוותיקות

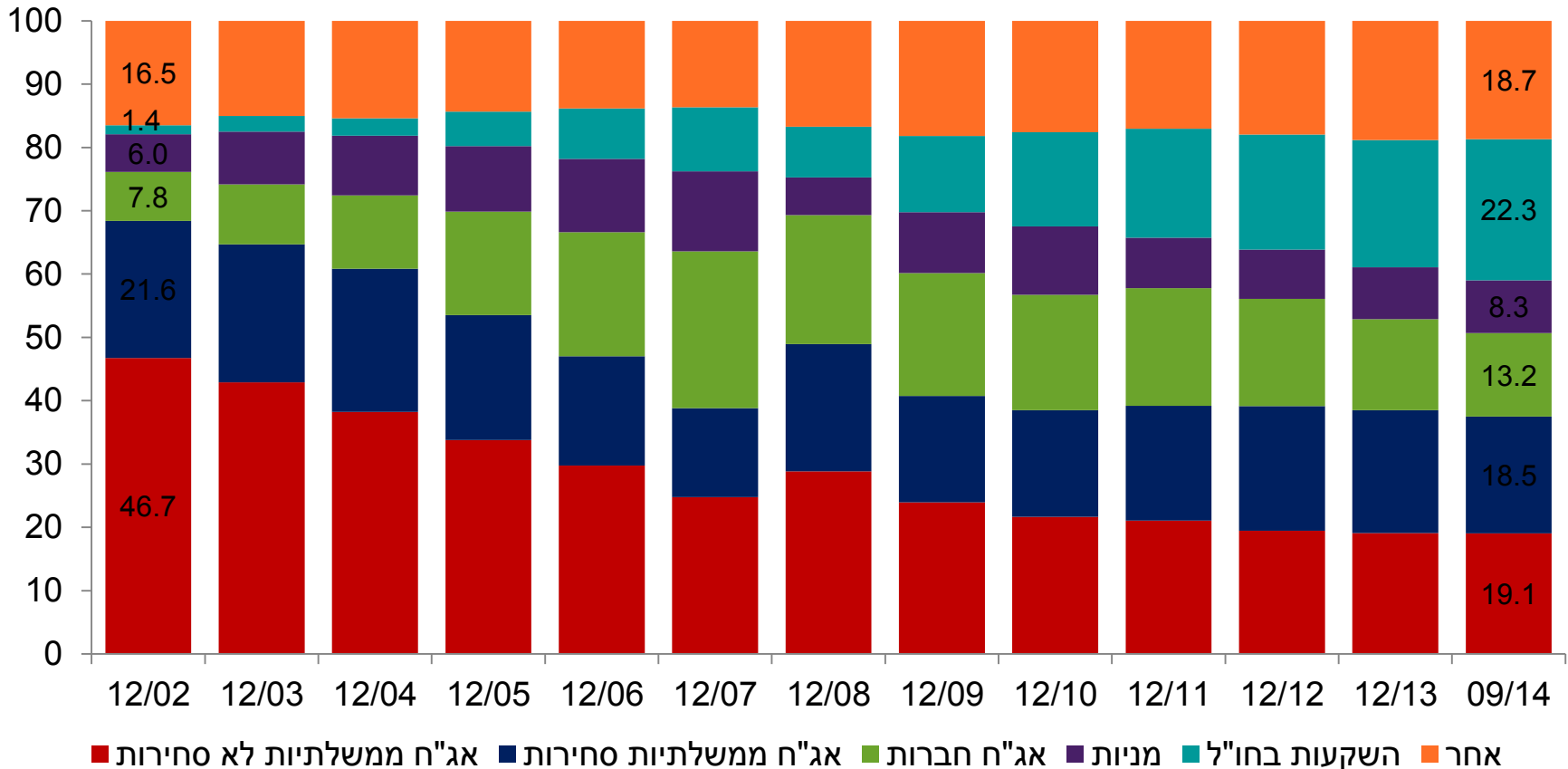
* חיסכון לטווח ארוך אינו כולל קרנות נאמנות וקרנות השתלמות

השינויים בהתפלגות הנכסים העיקריים בתיקי גופי החיסכון

לטווח ארוך*

% מסך הנכסים, 2002 – 2014, בנטרול כספי הסיוע לקרנות הפנסיה הוותיקות

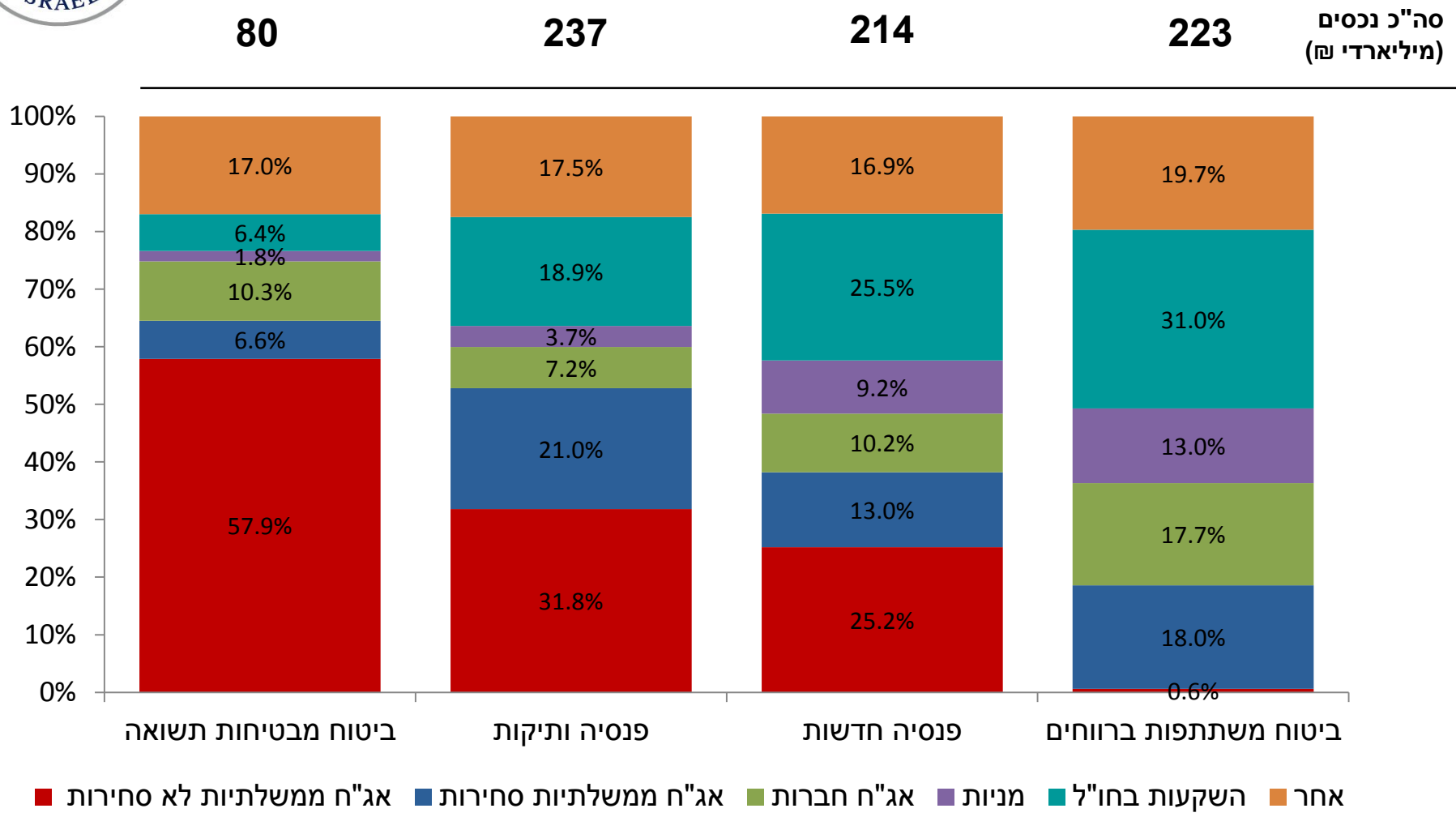
אחר - מזומן ופיקדונות, מק"מ, הלוואות, תיקי משכנתאות, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, זכויות מקרקעין, נכסים עתידיים ותעודות סל

* חיסכון לטווח ארוך אינו כולל קרנות נאמנות וקרנות השתלמות

התפלגות הנכסים העיקריים בתיקי גופי החיסכון לטווח ארוך*

% מסך הנכסים, ספטמבר 2014, בנטרול כספי הסיוע לקרנות הפנסיה הוותיקות

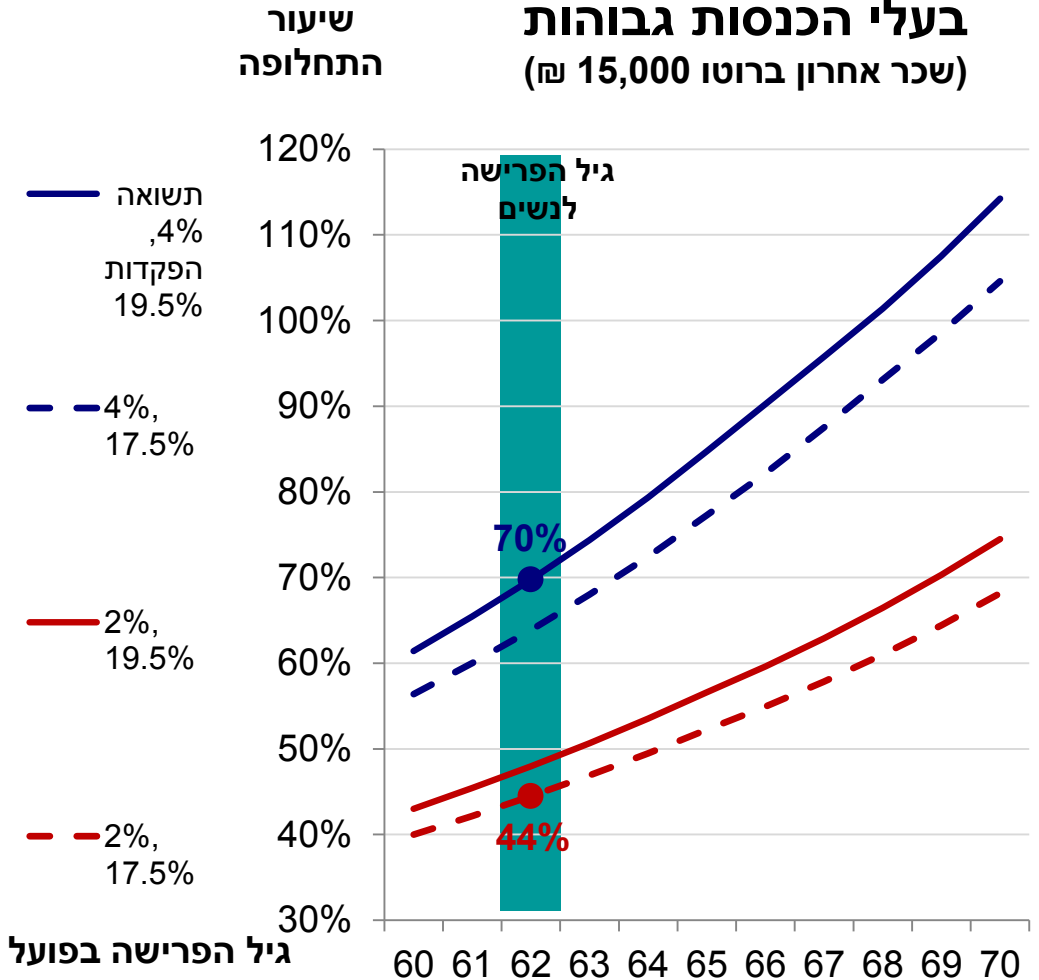
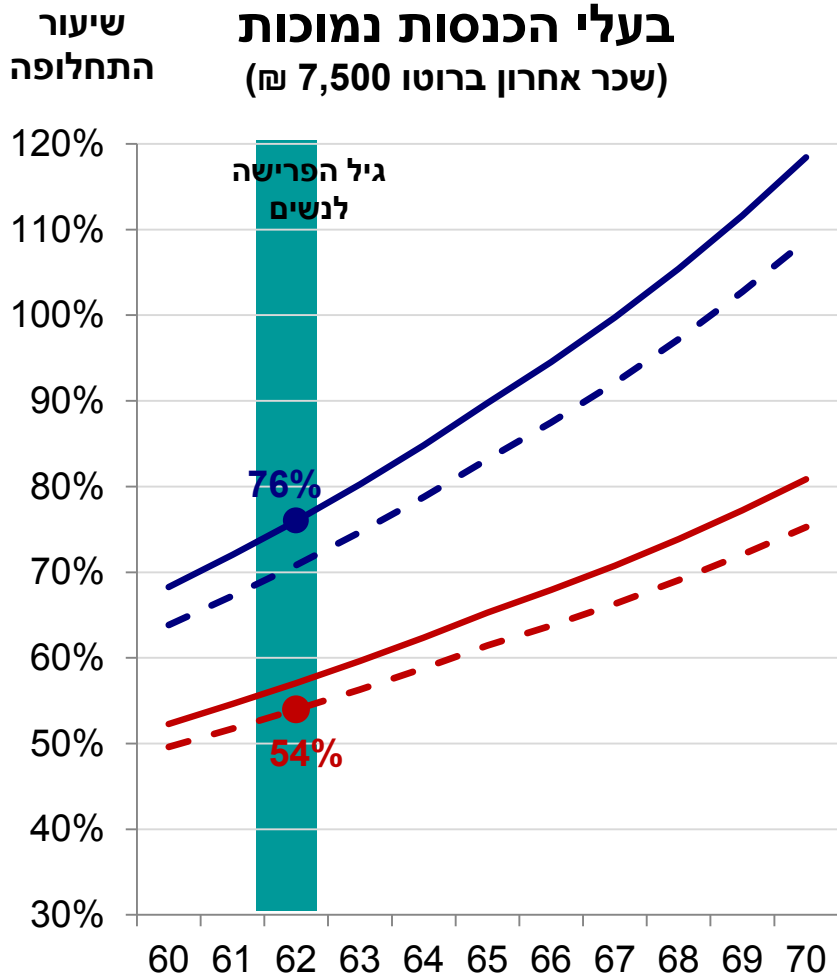
* חיסכון לטווח ארוך אינו כולל קרנות נאמנות וקרנות השתלמות

השפעת המגמות על יחס התחלופה

סימולציה לשיעור התחלופה נטו מגיל הפרישה על פי החוק לנשים (62) החוסכים בפנסיה צוברת (כולל תקבולי קצבת זקנה)

* שיעור התחלופה נמוך יותר בלי קצבת זקנה של ביטוח לאומי בגיל הפרישה בפועל

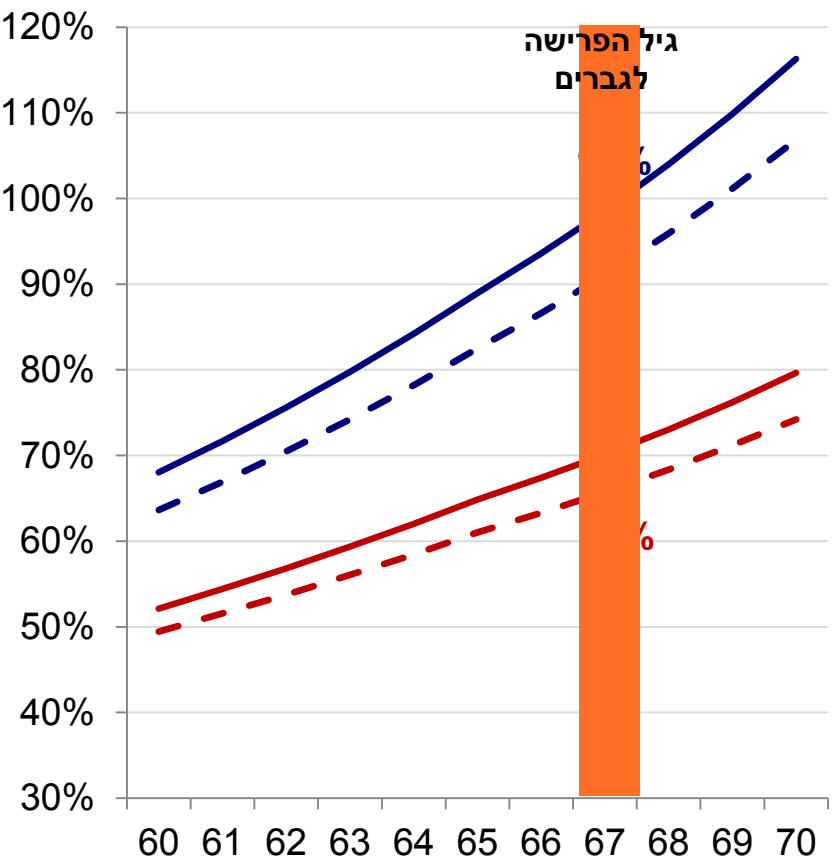
*בהנחה שיחס המרה יותאם לתשואה ארוכת הטווח, לא יימשכו פיצויי פיטורים ולא נוצלו הטבות מס לפרישה. וכן שהפרט עובד באופן רציף החל מגיל 30. כלל הנתונים (תשואות ושכר) הינם במונחים ריאליים.

סימולציה לשיעור התחלופה נטו החל מגיל הפרישה על פי החוק לגברים (67) החוסכים בפנסיה צוברת (כולל תקבולי קצבת זקנה)

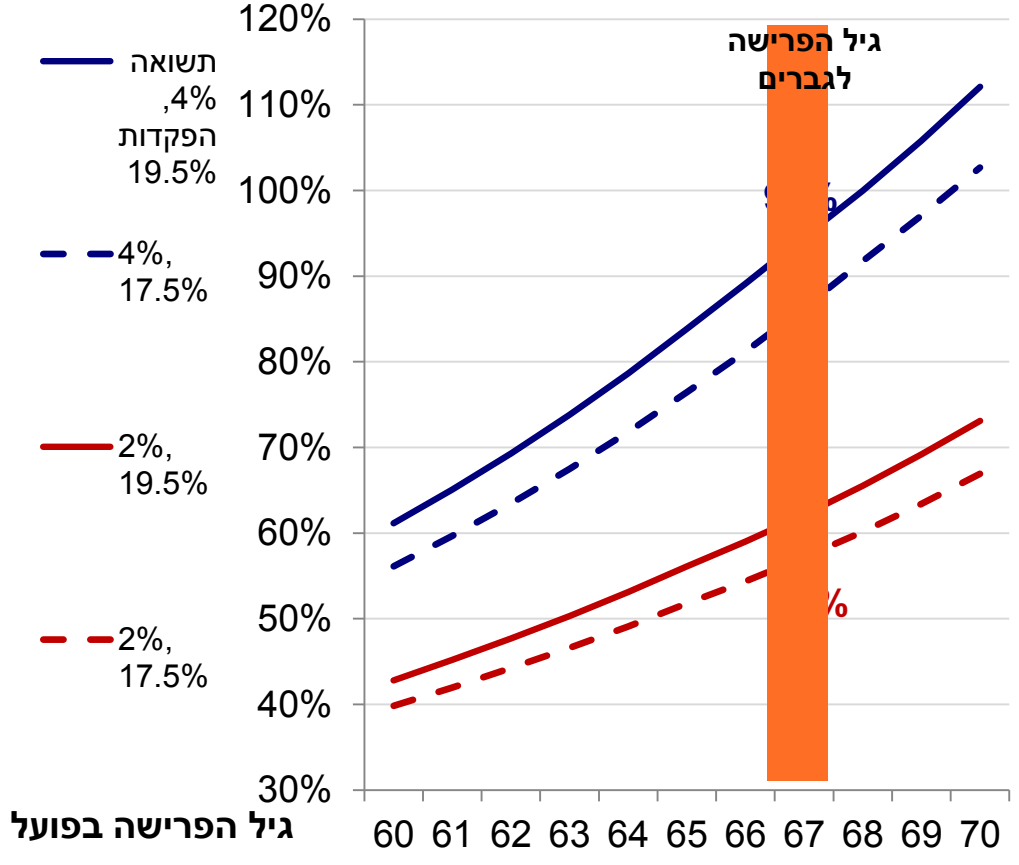
שיעור התחלופה

בעלי הכנסות נמוכות (שכר אחרון ברוטו 7,500 ₪)

שיעור התחלופה

בעלי הכנסות גבוהות (שכר אחרון ברוטו 15,000 ₪)

גיל הפרישה בפועל * שיעור התחלופה נמוך יותר בלי קצבת זקנה של ביטוח לאומי בגיל הפרישה בפועל

*בהנחה שיחס המרה יותאם לתשואה ארוכת הטווח, לא יימשכו פיצויי פיטורים ולא נוצלו הטבות מס לפרישה. וכן שהפרט עובד באופן רציף החל מגיל 30. כלל הנתונים (תשואות ושכר) הינם במונחים ריאליים.

שאלות ונושאים למדיניות ולמחקר

שאלות ונושאים למדיניות ולמחקר

גודל הקצבה:

1

- ✓ מהו שיעור התחלופה הסביר?
- ✓ איך להתמודד עם עליית תוחלת החיים?
- ✓ איך להתמודד עם ההשלכות של סביבת ריבית נמוכה על התשואות של החיסכון הפנסיוני?
- ✓ איך להתמודד עם ההשלכות של תנודתיות גבוהה של תשואות החיסכון הפנסיוני?
- ✓ מהם דמי הניהול ההוגנים המאפשרים ניהול איכותי של החיסכון הפנסיוני?

הקצאה יעילה של המשאבים הציבוריים:

2

- ✓ מהם השימוש וההקצאה המיטבית של אג"ח מיועדות בין גופי החיסכון והמכשירים השונים של חיסכון לטווח ארוך?
- ✓ מהי ההקצאה היעילה של הטבות מיסוי?
- ✓ מהו הטיפול הראוי באוכלוסייה שתפרוש בשנים הבאות ללא חיסכון פנסיוני מספיק?

שאלות ואתגרים למדיניות ולמחקר

3

שאלות ביחס לתיק ההשקעות של הגופים המוסדיים

- ✓ מהן ההשפעות של גיוון תיק ההשקעות ? (מעבר מאפיקי השקעה קלאסיים לאפיקים אחרים - אשראי ישיר, נדל"ן)
- ✓ מהי המידה הנכונה של חשיפת תיק ההשקעות לחו"ל ולמט"ח?
- ✓ כיצד משפיעה המדידה קצרת הטווח (חודשית, רבעונית) על התשואה ארוכת הטווח?

4

חינוך פיננסי

- ✓ מהו האיזון הנכון בין החלטות הפרט לבין התערבות הרגולטור?
- ✓ מהם הכלים שצריך לתת בידי הציבור כדי לקבל החלטות מושכלות על החיסכון הפנסיוני?

5

שאלות מחקר:

- ✓ האם ניתן לאמוד את ההשפעה של החיסכון הכפוי מכוח חוק פנסיה חובה על ההתפתחויות בשווקים שונים (אשראי למשקי בית, וכו')?
- ✓ כיצד השפיעה פנסיית חובה על סה"כ החיסכון?
- ✓ כיצד ניתן לאזן בין הצורך לנתב את החיסכון ארוך הטווח לתמיכה בצמיחת המגזר העסקי לבין קיום רמת ודאות סבירה לחוסכים בעת הפרישה?

תודה